

26816

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KIRKLARELİ İLİNDE YAYGIN OLARAK KULLANILAN HALK OYUNLARI

EZGİLERİNİN RİTMİK YAPILARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Erdiñ KADIOĞLU

Tezin Enstitüye Verildiđi Tarih : 21 Haziran 1993

Tezin Savunulduđu Tarih : 5 Temmuz 1993

Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr.Göktan AY

Diğer Jüri Üyeleri : Doç.Fikret DEĞERLİ

: Prof.Selahaddin İÇLİ

HAZİRAN 1993

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	II
ÖZET	IV
SUMMARY	V
GİRİŞ	

BÖLÜM 1. KIRKLARELİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

1.1. KIRKLARELİNİN İLK KURULUŞU	1
1.2. KIRKLARELİNİN OSMANLILAR TARAFINDAN ZAPTI	
1.3. İSTİLALAR	2
1.4. KIRKLARELİNİN TEKRAR ANAVATAN'A GEÇİŞİ	

BÖLÜM 2. RİTM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

2.1. ÖLÇÜ	
2.2. VURUŞ	4
2.3. VURGU	
2.4. TEMPO	5
2.5. RİTM NOTASYONU	

BÖLÜM 3. YÖREDE YAYGIN OLARAK KULLANILAN VURMALI ÇALGILAR VE ÇALINIŞ TEKNİKLERİ

3.1. DAVUL	
3.2. DÜMBELEK-DARBUKA	8
3.3. ZİL	10
3.4. DEF-TEF	10

BÖLÜM 4. YÖREDEKİ OYUNLARIN FİGÜR-MÜZİK-RİTM İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

4.1. ARABAYA TAŞ KOYDUM	14
4.2. ARZU KAMBER	16
4.3. ASMALAR	20
4.4. KIRK HAYDUT	22
4.5. İZZET HOCA	24
4.6. TAKUŞ	26
4.7. KABADAYI	28

4.8. KARŞILAMA	31
4.9. SÜLÜMAN AĞA	33
4.10. ÇOBANI	35
4.11. ZİGOŞ	37
4.12. ALİ PAŞA	39
4.13. TEMİR AĞA	41
4.14. TABAKAMDA TÜTÜN YOK	43
4.15. DERE BOYU	45
4.16. PÜSKÜL PENCEREDEN UÇTU	47
4.17. DERE GELİYOR DERE	50
4.18. UZUN KAVAK NE GİDERSİN ENGİNE	53
4.19. FERACE	56
4.20. KANBANA	58
4.21. AHMET BEY	60
4.22. İSPANYOL KASABI	63
4.23. TELGRAFIN TELLERİNE	65
4.24. KARA YUSUF	68
4.25. PANCAR	71

İNCELENEN 25 EZGİNİN DÜZÜM ŞEKİLLERİ	73
--------------------------------------	----

İNCELENEN 25 EZGİNİN USÜLLERİNE GÖRE DAĞILIMI	74
---	----

SONUÇ

KAYNAKLAR

ÖZGEÇMİŞ

ÖNSÖZ

Türk milleti olarak asırlardır süregelen ve çok köklü bir geçmişin ürünü olan kültürümüz, buna bağlı olarak folklorumuz, korumakla yükümlü olduğumuz en kutsal değerlerdendir. Milletlere millet olma vasfı kazandıran onları başka milletlerden ayıran niteliklerin başında kendi kültürleri gelir.

Yapılan bu tezde ezgi notasının altına ritm notası yazılmak suretiyle yeni bir yazım sistemi ortaya atılmıştır. Bu konudaki çalışmalara örnek olabilecek bir yazım modeli geliştirilmiştir.

Çalışmalarım esnasında bana vakit ayırıp bilgi ve düşüncelerini esirgemeyen hocam Yrd. Doç. Dr. Göktan Ay, Hakan Murtezaoğlu, Serpil Murtezaoğlu, Bülent Kurtişoğlu, Gürhan Ozanoğlu, Tuncay Okyar, ve Taşkın Doğanışık'a teşekkürlerimi sunarım.

M. Erdiñç Kadioğlu
İstanbul, 1993

ÖZET

Bu çalışmada folklorumuzun en renkli dallarından birini oluşturan halk oyunları, fazlaca sahip olduğu tür özellikleri, müzikleri ve ritm zenginlikleri açısından incelenmeye çalışılmıştır.

Tez konusu kapsam itibarıyla dört ayrı bölümde ele alınmıştır.

Birinci bölümde şu anki Kırklareli ili toprakları üzerinde yaşayan insanların bu topraklara nerelerden ve ne şekilde geldikleri tarihsel hatlarıyla incelenmiştir.

İkinci bölümde Ritm hakkında genel bilgiler verilmiş ve ritm notasyonunun nasıl yazıldığı açıklanmıştır.

Üçüncü bölümde ise Kırklareli ilinde yaygın olarak kullanılan vurmali çalgılarımız tanıtılmış ve bu çalgılarımızın yöredeki çalınış teknikleri konusunda bilgiler verilmiş ayrıca bu oyunlarda kullanılan ezgilerin melodik ve ritmik özelliklerinin yöre oyunlarına ne şekilde yansıdığı anlatılmıştır.

Dördüncü bölümde yöredeki yirmibeş oyunun figür-müzik ve ritm ilişkileri incelenmiştir.

Bu çalışma "Kırklareli ilinde yaygın olarak kullanılan halk oyunları ezgilerinin ritmik yapılarının incelenmesi" konunun daha pek araştırılmamış olması ve arz ettiği üstün potansiyel ile araştırılmaya çok müsait bir alan teşkil etmesidir. Ayrıca melodinin altına ritm yazma konusundaki çalışmalar içerik açısından önemli bir bölümü teşkil etmektedir.

SUMMARY

Folkloric dances is one of the most lively branches of our national folklore. Turkish National Dances, enriches our folklore with different characteristics throughout the country, aesthetic qualities and along with the love, joy and their combination our folkloric dances become more and more lively. It's possible to find these regional differentiations and riches in every province, in every country. In the Trakya region, a characteristic structural form is seen in both the dances and in the music. When the folkloric dances of this region are examined they are seen to have a very rich repertoire.

During this work the national folkloric dances, which form a lively branch of our folklore, is examined according to richness of music and rhythms they have, and according to the typical specifications they're already known to have too much.

The subject of the thesis is held in your different parts according to its contents!

In the first part historically the foundation of the country of Kırklareli, its capture by the Ottoman, its being invaded by different times and its participation in the motherland and being included in today's national borders have been all examined.

The lands of Kırklareli have provided location and inhabitation places since prehistorical times. There exist not so much information about the prehistory and first eras of history in Kırklareli. It's supposed to be included in the inhabitation areas of the Odris which one of the most important tribes of Trak tribes (4200 - 4000) B.C Trak tribes have named the lands they've settled as Trakya. Although it's realized

that Traks are the oldest inhabited nation in Kırklareli and its regions, it's not certainly known whom Kırklareli founded by.

Kırklareli was captured and participated in the Turkish Ottoman Empire from the Byzantium by Demirtaş Pasha during the sovereignty of Sultan Murat I at the date of 768 (1362)

During the Ottoman Era; Kırklareli was the centre of one of the 26 widely-spread Rumeli (European) States the capital of which used to be Sofia. After reforms Kırklareli became the centre city to one of the six sub-states of the State of Edirne. In the republican era when all the substates were named as country. Kırklareli became the provincial capital. Its name which had been Kırklise since then, was changed in to be Kırklareli on December 20, 1924.

The invasions that Kırklareli has even seen. The first one of these invasions is the one made by the Russians in 1877. The second invasion is the Bulgarian invasion that occurred during the Balkan Wars. During this invasion, the city was occupied by Bulgarians for nine days and later on they were disarmed from the city. After the First World War the city and its surroundings were occupied by the Greeks.

The transfer and the inclusion of Kırklareli into the motherland happened after it was recaptured by Turks on November 10, 1922 two years after it was occupied by the Greeks.

In the second part, informations about the Rhythm, Measure, Tempo, Beat and Stress and their explanations have been given, and in addition, explanations on the rhythm notation written on the two - lines have been made!

In the third part, the percussion instruments which are widely used in Kırklareli Country and the technics for playing these instruments have been explained.

1. Drum (s) : It's a very essential rhythm instrument and a national instrument played with Zurna (Schrill pipe). And in Trakya another type of drum named as orta boy (middle size) is more widely played. The diameter of these drums is 45 cm. and the width is 30 cm. The Skin used on these instruments is the male or the female goatskin. And as the wood used on the instrument, walnut wood, hornbeam wood, pine wood is preferred.

As the playing technique, generally a stick is used. At the beats called yek beats, the yek sound is obtained by the trill of the stick.

2 - Dümbelek (Small drum): We can easily see that it used to be made of earth, and later it started to be made of Copper, Aluminium or Brass. The type of skin which is most preferably used is again the male/of/female goat skin.

As the playing technique, a system named as "fiske" (flick) system or the system of playing with a stick are the most preferred systems.

3 - ZİL (Cymbals): It is a rhythm instrument used along with the "darbuka" and "def" in the region. Being made of metal, it's played by putting the middle fingers and thumbs through the rubbers going through the holes in the middle of the cymbals, and by hitting them together.

4 - DEF (Tambourine with cymbals): It's one of the rhythm instruments, the most widely used one during the women's folkloric dances in Trakya. It is seen to be specially used during the dances, and especially along with the songs in the folkloric dances called Kına. Def is a rhythm instrument with a width between 5 cm to 8 cm and it's made of a hoop one side of which is covered by a skin and has a diameter of 20 - 35 cm.

According to the playing techniques, we can examine in 3 ways.

In the first technique called Klasik (Classic), the düm, sound is obtained from the skin, with the right hand, and the tek sound is obtained by hitting the left and

right hand fingers on the Zil (cymbal). In the second technique a wrist - swiveling technique is used.

As the third technique, a system by hitting the edges of the def. (inst). located in the left hand palm.

In the fourth part the folkloric dances in the area are examined according to their figures, music, and rhythm relations.

When thinking about the formation of the figures of the folkloric dances, we'd better go back to the times when people used to make some figurative movements along with the sounds originated by hitting the rocks and sticks together. This guess may lead us to such a thesis like "The figures of the folkloric dances have formed along with the rhythm, and later with participation of the music, a trio of rhythm-melody-dance has formed." starting from this point of view; although some dance figures are parallel with the rhythm, we can come to such an idea like it doesn't harmonize with the music.

Whatever the real reason is, being parallel of the trio of rhythm-melody-dance with each other and the subject of harmonization may sometimes cause problems in the performances of the folkloric dances today. And the solution on this problem is to examine the trio all together and make a conscious choice.

By comparing the dance figures with the measure or sentence of the music, two results are obtained finally. The first situation is the one, when the figures harmonize with the unit in music or with sentence of the music. We named this type of dance figure as a "regular figure" In the second situation the dance figures go further more than the unit time or the measure and even sometimes more than the of the music but after a certain number of repetitions they come together and harmonize again. We can call this type of figure as "irregular figure"

When examining the rhythmic structures of the melodies that are mostly used in the country of Kırklareli, in order to see how the melodic and rhythmic specifications of the melodies reflect on the regional folkloric dances and in order to see the regulations and irregularities between them more clearly it was strictly needed to write down the dance figure like the music notes. But on this subject, still a settled and a sufficient notation doesn't exist. In order to see the rhythm-music-figure structures of the dances examined in this thesis, a system has been used. On this subject, starting from the principles of the Roumainetsion system, this system has been adapted to the Turkish National Folkloric Dances. This system does not depend on the basis of the centre of gravity of the human body. The use of the left foot (L) and right foot (R) symbols which can be accepted as the alphabet of the system and with which the figures can be written down in more details, in different types and in different times, forms the symbolic written system of the dances taking place in this thesis.

The majority of the configurations used in the 25 folkloric dances examined in this thesis, are Yayalı Kerem, müstezat and Garip configurations.

If we try to form a breakdown of the tempos mostly used in these 25 folkloric dances examined by us,

it is going to be seen that the majority of the tempos will be 9 and 7 tact tempos

- 2 tact tempo ----- 1 unit
- 3 tact tempo -----x
- 4 tact tempo -----4 units
- 5 tact tempo -----x
- 6 tact tempo -----x
- 7 tact tempo -----5 units
- 8 tact tempo ----- x
- 9 tact tempo -----12 units
- 10 tact tempo -----2 units

GİRİŞ. BÖLÜM 1.KIRKLARELİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Halk oyunları folklorumuzun en renkli dallarından biridir. Türk halk oyunları, yurt sathında gösterdiği farklı karakteristik özellikleriyle, estetik değerleriyle, yarattığı sevgi, coşku ve bunların meydana getirdiği kaynaşma ile folklorumuzun zenginliğini artırmakta, renkliliğine renk katmaktadır. Halk oyunlarında ki bu yöresel farklılık ve zenginlikleri her bölgede, her ilde bulmak mümkündür. Trakya bölgesinde de, gerek oyun gerekse müzik bakımından yöreye has bir yapılanma göze çarpar. Bölge halk oyunları bakımından incelendiğinde zengin bir repertuara sahip olduğu görülmektedir.

Bu çalışmayı yaparken, her köşesi ayrı ayrı özellikler, çeşitlilikler gösteren ülkemizin halk oyunlarını, bu dalda eğitim yapmış biri olarak incelemek istedim. Hem Trakya bölgesinde ikâmet edişim hem de yıllardır halk oyunları dalında çalışma yapan çeşitli topluluklarla çalışmış olmam sebebiyle, yörenin halk oyunlarının ve halk müziğinin ritm sazları beni bir hayli etkilemiştir. Bu sebeple tezimi bu konu üzerinde yoğunlaştıma gereği hissettim. Ancak çok geniş bir konu olmasına rağmen bu konuda yapılmış hiçbir çalışma bulamadım. Bu durumda kaynak olarak yıllardır içinde olduğumuz, çalıp oynadığımız ezgilerden ve yaptığımız derlemelerden faydalanmak durumunda kaldım.

1.1. KIRKLARELİ'NİN İLK KURULUŞU

Kırklareli toprakları tarih öncesi çağlardan beri çeşitli medeniyetlerin yerleşim yeri olmuştur. Kırklareli'ni içine alan bölgenin tarih öncesi ve ilk tarih devirleri hakkında pek bilgi yoktur. "M.Ö (4200-4000) Trak kabilelerinin en önemlilerinden biri olan Odrislerin muhtemelen iskân sahasına dahil olduğu zannedilmektedir. Trak kabileleri yurt edindikleri topraklara Trakya adını vermişlerdir." (1)

Trakya hakkında yazılmış kitaplarda eski Trak kabilelerinin Edirne, İpsala, Enez, Vize, Lüleburgaz, karıştıran Midye ve İğneada'da oturdukları görülmektedir. Kırklareli'nde izleri bulunan Traklar hakkında çok net bilgiler olmamakla birlikte yiğit ve savaşçı insanlar oldukları bilinmektedir. "Kırklareli ve yöresinde en eski yerleşik halkın Traklar olduğu anlaşılmakla beraber, Kırklareli'nin kimler tarafından kurulduğu bilinmektedir. O zaman buralara Yunanlılar TRAKYA, Romalılar TRAKİLİ diyorlardı. Ancak ilimiz Kırklareli, Lüleburgaz, Alpullu ve Vize gibi şehir ve kasabalarında birer Trak mezarı oldukları iddia edilen höyüklerin bulunması, Kırklareli'nin Traklar tarafından kurulduğu kanısını uyandırmaktadır." (2)

1.2. KIRKLARELİ'NİN OSMANLILAR TARAFINDAN ZAPTI

Kırklareli, Osmanlı imparatorluğunun batıya yönelen fetih siyasetinin önemli merkezlerinden biridir.

"Kırklareli, Osmanlı Türlerince Bizanslılardan I. Sultan Murat Hüdavendigâr zamanında Demirtaş Paşa tarafından 768 (1362) tarihinde alınarak, Türk-Osmanlı İmparatorluğuna katılmıştır. Osmanlı Türkleri zaptettikleri bütün yerlerde yaptıkları gibi, kısa bir zamanda Kırklareli'ni de imar ve ihya ederek hanlar, hamamlar ve camiler yaptırmışlar ve bu suretle Trakya'nın mühim kasabalarından bir haline getirmişlerdir." (3)

(1) Kırklareli İl Yıllığı, 1967, S.179

(2) KARAÇAM Nazif, Bütün Yöreleri İle Kırklareli ve İlçeleri, Yaylacık Matbaası, İstanbul, 1970, S.123-124

(3) Kırklareli İl Yıllığı, 1967, S.181

Osmanlı devrinde Kırklareli, merkezi Sofya olan geniş Rumeli beylerbeyinin 26 sancağından birinin merkezi durumundaydı. Tanzimat'tan sonra Kırklareli, Edirne vilayetinin altı sancağından birine merkez oldu. Cumhuriyet devrinde bütün sancaklara il adı verilince, Kırklareli'de bir il merkezi oldu. O zamana kadar Kırkkilise olan adı 20 Aralık 1924 tarihinde 537 sayılı kanunla Kırklareli'ne çevrildi.

1.3. İSTİLALAR

Kırklareli Osmanlı çağının son yıllarında çeşitli düşman istilalarına maruz kalmıştır. Bunlardan birincisi 1877 yılında Ruslar tarafından yapılandır. Birkaç ay Rus işgalinde kalan Kırklareli, Ayastafanos Antlaşmasına göre Türkiye'ye bağlı fakat iç idaresinde Bulgaristan prensliğine veriliyordu. Fakat kısa bir süre sonra Ayastafanos Antlaşması iptal edildi ve Berlin Antlaşması Kırklareli'ni Türkiye'ye bıraktı.

"İkinci istila Balkan harbi sırasında Bulgar işgalidir. Bulgarlar 28.9.1912'de şehre girdiler ve 8 Temmuz 1913'te şehirden çıkarıldılar. Bu surette şehir, dokuz ay on gün Bulgar işgalinde kaldı." (4)

Üçüncü istila ise Yunanlılar tarafından oldu. Birinci Cihan harbinden sonra Yunanlılar şehri ve çevresini işgal ettiler.

1.4. KIRKLARELİ'NİN TEKRAR ANA VATANA GEÇİŞİ

Kırklareli iki yıl Yunan işgalinde kalmıştır. Türkler tarafından tekrar geri alınması 10 Kasım 1922 tarihinde olmuştur.

Kırklareli Bulgar ve Yunanlılar tarafından çeşitli saldırılara maruz kalmıştır. Bu saldırılar sırasında şehir yakılmış, yıkılmış, halkı büyük acılara maruz kalmış hatta bir kısım halk Anadolu'ya göç etmiştir.

"Lozan antlaşmasına göre buradaki azınlıklar Yunanistan'daki Türk'lerle değiştirilmiştir. Bu suretle bu topraklarda yaşayan Yunan ve Bulgar azınlığı kalmamıştır. Mübadeleden önce şehirde Rum'lar oldukça kalabalıktı. Kırklareli'nde bir de küçük Yahudi cemaati vardır. Bugün bunların miktarı 20 aile civarındadır." (5)

(4) Kırklareli İl Yıllığı, 1967, S.182

(5) a.g.e, S.182

BÖLÜM 2. RİTM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Ritm müzikteki hareketlerin bütünlüğüdür. Ritm müzikteki süre değerleri arasındaki ilişkiden ve bunların ard arda gelişinden doğan zaman ögesidir.

Ritm kavramı, içinde usul, vuruş, ölçü, tempo v.b. gibi tüm unsurları bulunduran genel yapıyı ifade eder. Düzen ritmden doğar ve müzikal icra, süre, yoğunluk ve vurgu ilişkileri kuran ritm sayesinde anlaşılır hale gelir.

Ritmin iki ana kategorisi vardır.

- 1) Eşit ölçülü (isometrik)
- 2) Çok ölçülü (multimetrik)

İsometrik: Ölçü bakımından eşit olan ritimlerde her zaman birimi, bir vuruşun katları veya kesiridir. Ölçüler eşit olup aksan ilk vuruştadır. Modern notasyonda ölçüler birbirinden ölçü çizgisiyle ayrılır.

Multimetrik: Çok ölçülü ritimlerde de her zaman birimi bir vuruşun katları veya kesiri olmakla beraber farklı ölçülerin serbest ve değişken kullanımı nedeniyle belirgin ve tekrar edilen bir aksan yoktur.

Bunların dışında birde serbest ritm vardır ki, belirli bir zaman ölçüsüne bağlı olmayıp çok ölçülü ritm gibidir.

Türk halk müziğinde uzun havalar gibi değildir. Ancak düzum, Türk Halk Müziğinde davul, def, kaşık, zil v.b. vurmalı çalgılarda çalınan eserin yöresel tavrına göre bugünde kullanılmaktadır.

2.1. ÖLÇÜ

"Genellikle ilkinin üzerinde aksan bulunan bir grup vuruştur (Vuruş = Müziksel zaman ölçüsü). Bu gruplar iki, üç, dört ve zaman zaman beş veya daha fazla sayıdadırlar. Bir kompozisyonun içinde tekrar edilerek kullanılır ve birbirlerinden ölçü çizgisiyle ayrılırlar."(6)

Bir ölçü içinde yer alan nota değerlerinin temel ölçülerine "Zaman" veya "Birim" denir. (ikili, üçlü zamanlar, 6/8'lik zaman gibi)

İstisnai olarak, aksanların tek düzeliğinden meydana gelen sapmalar, örneğin noktalar, bir ölçü ve zamanın genel akışını bozmaktan ziyade, onu vurgulamaya yararlar.

Ölçü Kavramı bugün bilinen ve kullanılan müziklerin hepsi için temel bir önem taşır. Özellikle dans (oyun) müziğinde ritmik senkronizasyon açısından çok büyük önemi vardır.

2. VURUŞ

"Herhangi bir eserin, bir takım hareketlerle (gerçek yada düşünsel olarak) bir zamanı ölçme işlemidir. Bir orkestra şefinin elini aşağı, yukarı sallama hareketi bir vuruştur."(7)

Vuruşlar ana hatlarıyla, kuvvetli ve zayıf olmak üzere iki tanedir. Müzikte, ölçülü ve düzenli bir ritmin ilk vuruşu daima kuvvetlidir. Son vuruşun kuvvetli olması natürel bir ritmik yapıda söz konusu değildir. Örneğin, 4/4'lük bir ölçü dört vuruşu kapsar ki ilk ve üçüncü vuruşları kuvvetli, ikinci ve son vuruşları zayıftır. Üç zamanlı bir ölçüde üç vuruş olmasına rağmen yalnızca ilk vuruş kuvvetlidir.

"Hızlı tempoda, ölçü başına yalnız iki, hatta bazen üç vuruş isabet eder. Örneğin, Türk halk müziğinde kullanılan iki zamanlı usullerin üçerli şekli olan altı zamanlıların hızı tempoda olanları, iki vuruşa iki tane üç zamanlı gelecek şekilde vurulur. Batı müziğinin vuruş şeklinde de (Örneğin, Beethoven'ın 9. Senfoni'nin scherzo bölümünde) çok hızlı tempoda olan üç zamanlılar, bir vuruş başına alınıp iki harekete (aşağı ve yukarı) üç zaman sığdırılarak vuruş kolaylaştırılır. Çok ağır tempolu eserlerde ise vuruşlar ikilik ve üçlük alt bölümlere ayrılır."(8)

3. VURGU (AKSAN)

Seslerin tonalitesine, ritmine ve yüksekliğine göre, bir ezgi dizisinin ya da ritmik bir yapının temel seslerine kazandırılan yoğunluktur. Diğer bir tanımla, bir nota veya tel üzerindeki şiddettir.

Vurgu fiziksel olarak farkedilebilir veya dinleyicinin müzikal ölçüyü algılamasıyla hissedilebilir. Örneğin; bir nota, aynı ölçüdeki diğer notalardan daha derin olabilir, veya daha tiz olabilir ya da uzun süreli olabilir.

7) HARVARD DICTIONARY OF MUSIC - 2nd Edition, 13th Printing-USA, 1981, S.836

8) TÜFEKÇİ Gamze, İ.T.Ü T.M.D.K. T.H.O. Böl., Türk Halk Müziği Ders Notları, 1989

2.4. TEMPO

Bir kompozisyon veya müzik eserinin süratini ifade eden kavramdır.

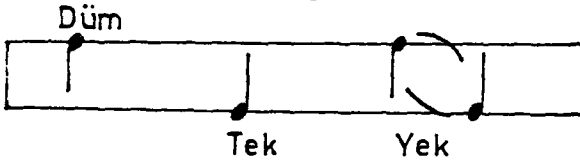
"Batı Müziğinde Tempo, Largo (çok yavaş), Adagio (Largo kadar olmamakla birlikte yavaş), Andante (orta ve rahat bir tempo), Allegro (canlı ve çabuk), Presto (Allegro'dan çabuk) gibi birçok kelimeyle işaretlendirilmiştir. Bu konuda daha kesin ölçümler metronom verileriyle yapılabilir. Örneğin: = 100 (bir dörtlük nota saniyenin 1/100'ü kadar sürecektir). Bir vuruşun sınırları, 50 ile 120 arasında değişir. = 60-80, normal bir tempoyu yani doğal süratleri temsil eder ki bu sürat bir kalp atışı gibidir. Metronom ayarlaması, bizim zamana göre yapılabilir."(9)

Tempo'nun doğruluğu müzisyenler, dinleyiciler ve eleştirmenler arasında hep tartışılmıştır. Bilhassa, Klasik Batı Müziği Eserlerinde aynı eserin farklı tempolarındaki icrası tamamen bir yorum meselesi olup, tempo farklılıkları çalanların veya varsa şefin parçayı ele alış tarzından kaynaklanmaktadır. Şeflerin veya icracıların tempoyu kendi anlayışları doğrultusunda kullanmaları ile ortaya çıkan yorum, hiçbir zaman parçanın asıl temposunun çok dışında değildir.

Ancak dans söz konusu olduğunda, eşlik eden müzik grubunun yorum yapma serbestliği epeyce kısıtlı olup, müziği figürlerin karakterine uygun bir tempoda icra etmek zorunluluğu vardır.

2.5. RİTM NOTASYONU

Ritm notasyonu iki çizgi üzerine yazılmak suretiyle belirlenmiş olan bir sistem kullanılmaktadır. Türk Halk Müziğinde bu çizginin üst kısmında bulunan değerler (düm) alt çizgide bulunan değerler (tek) iki çizgi üzerinde ve parantezle birbirine bağlanmış değerler (yek) vuruşunu ifade eder.

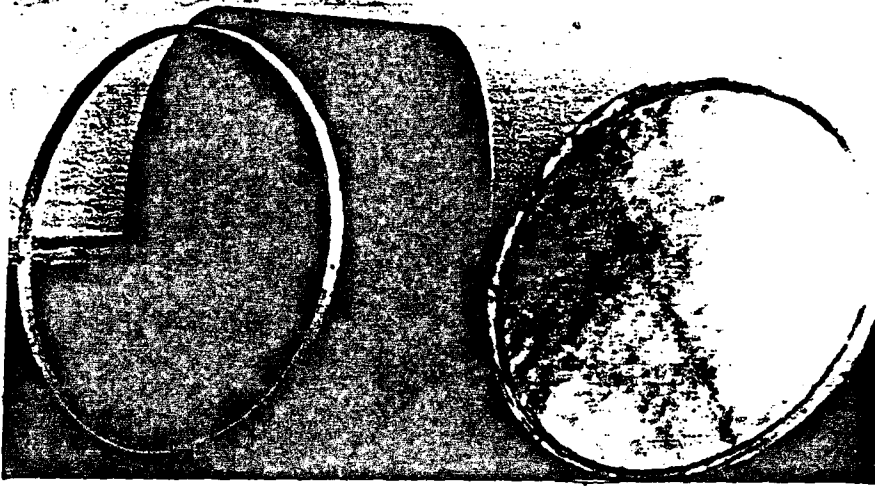
BÖLÜM 3. YÖREDE YAYGIN OLARAK KULLANILAN VURMALI ÇALGILAR VE ÇALINIŞ TEKNİKLERİ

3.1. DAVUL:

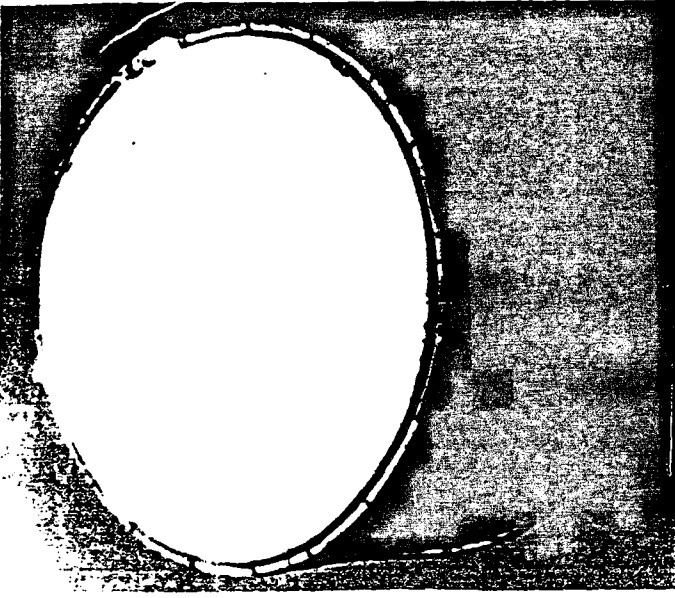
Zurnayla birlikte kullanılan vazgeçilmez bir ritm aleti ve halk sazımızdır. Açık havada yapılan törenlerde, düğünlerde, dini, toplumsal ve kültürel faaliyetlerde kullanıldığını gömekteyiz. Ayrıca Türler'in eski dini olan "şaman" dininde, dini içerikli törenler sırasında kullanıldığını da bilmekteyiz.

Trakya'da kullanılan davul, cura boy davul'un bir boy büyüğü olup, orta boy tabir edilen kısma girer.

İstenilen tınıyı vermesi açısından bu davullarda kullanılan deri diğer yörllerimizde kullandığımız davul derilerinden daha incedir. Oğlak, keçi derileri kullanılmaktadır. Davulun çapı 45 cm. eni 30 cm. dir. kullanılan ağaç cismi ceviz, gürgen, çam ağaçlarıdır.

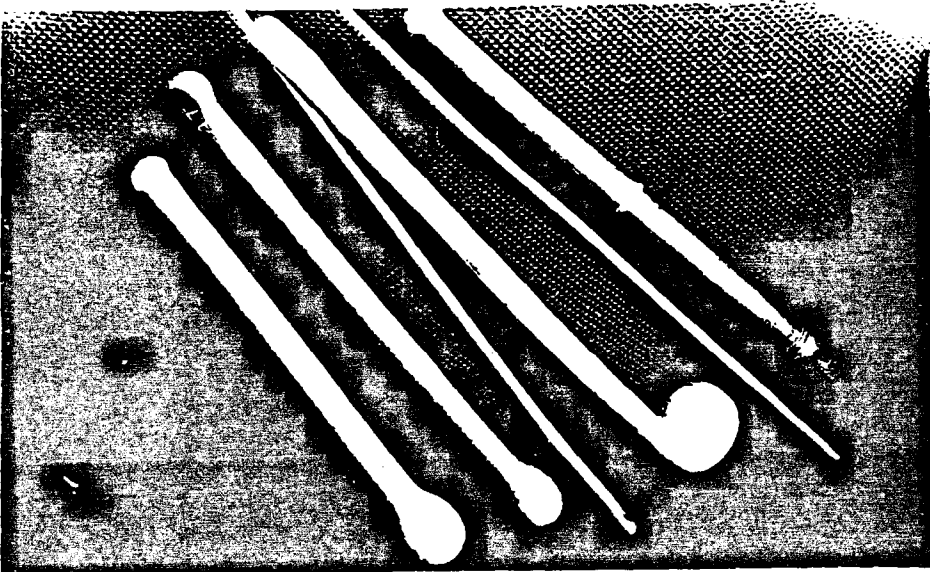
Çember kısmı kesinlikle kasnakla sıfır tabir edilen halay davulları gibi çember kasnaktan dışarıya çıkmaz. Karadeniz'de kullanılan davullar gibi çember kasnaktan iç tarafa geçmez. Çember ile davulun kasnağı aynı hizadadır.

Davul'un gerilmesi için "urgan" tabir edilen ip kullanılır. İpler karşılıklı olarak deriden geçirilir ve kasnağa sarılarak Trakya davulu gerilmiş olur.

Tokmak ceviz veya gürgen ağacından yapılmaktadır. Çubuk ise kızılcaık ve gül ağaçlarından yapılmaktadır.

Kırklarelinde davul genellikle çift olarak çalınmaktadır. Bunun nedeni ise yörede zurnanın çift olarak çalınması gösterilmektedir. Üsküp ve Silivri'de zurnaların pek fazla kullanılmamasından dolayı davulun da tek olarak çalındığı görülür. Fakat, Üsküp'te zurnalı oynanan oyunlarda çapı Trakya davuluna göre oldukça büyük olan "Meydan Davulu veya Tepsi Davul" tabir edilen davul kullanılmaktadır. Bu davulların çapı (55-60 cm.) genişliği (35-40 cm.) arası değişmektedir. Kullanılan deri dana derisidir. Diğer Trakya davullarına göre daha kalın deri kullanılır. Geriliş sisteminde düz ve ters tabir edilen sistemdir.

Trakya davulunun çalınış tekniğinde genelde çubuğun hakim olduğu görülmektedir. Vurulan yekler'in (tokmak ve çubuğun aynı anda vurulduğu) diğer yörelerimizde vurulan yeklerden daha farklı bir yapıda oldukları dikkati çeker.

Bu yeki 1/4'lük mertebe içerisinde düşünürsek burada düm'ün öncesinde iki tane 16'lık çubukla "Tril" yapılmaktadır. Bu yek olarak vurulmaktadır. Bu şekilde yek'e ayrı bir özellik kazandırmıştır.

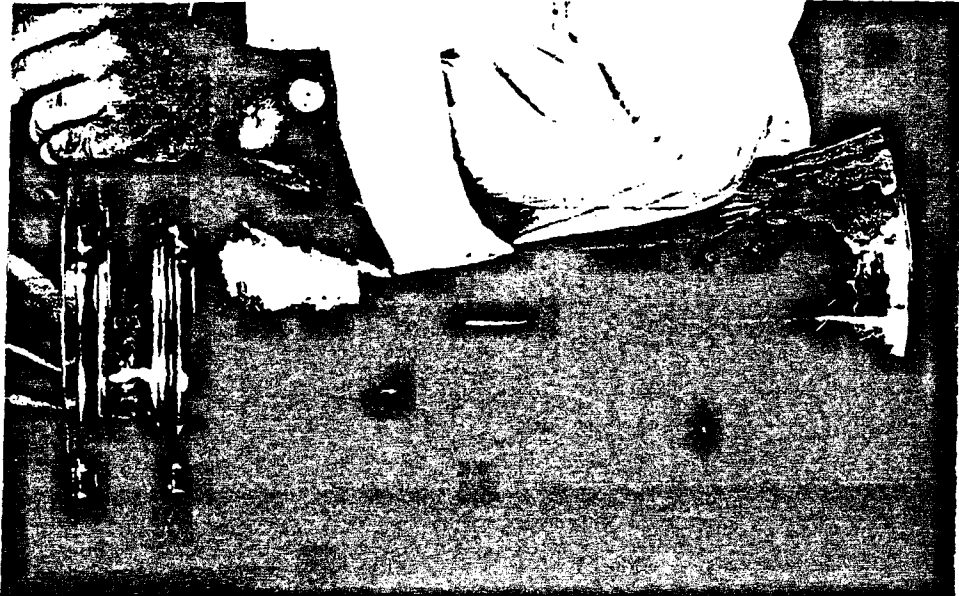
Tokmak (düm'ler) vurulduktan sonra çubuk (tek'ler) vurulurken aynı sırada tokmağın çubuğu desteklediği görülür. Bu olay diğer yörelerimizde de görülse bile Trakya bölgesinde kendine has bir özellik arzeder.

3.2. DÜMBELEK (DARBUKA)

Genellikle kapalı yerlerde evlerde, avlularda yapılan eğlencelerde kullanılan bir ritm aleti ve halk sazımızdır.

Eskilerde topraktan daha sonra ise alüminyum, bakır ve pirinçten yapıldığını görmekteyiz.

Toprak olan dümbelekler ağız kısmı yani derinin gerildiği kısma, deri kenarlarından yapıştırılmak suretiyle yerleştirilir. İyi ses vermesi açısından ısıtmak suretiyle istenilen ses elde edilmiş olur.

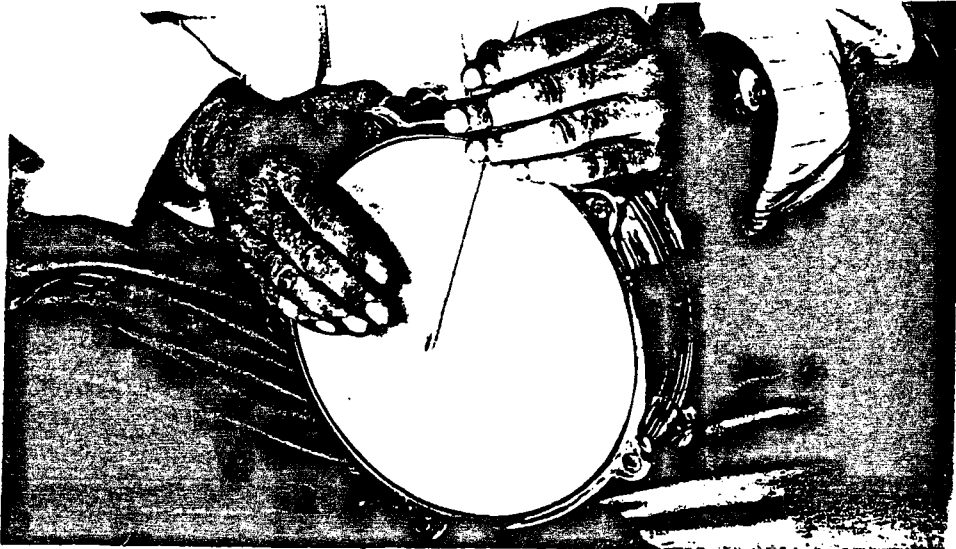

Daha sonraları çıkan madeni dümbelekler ise toprak dümbelekler gibi kırılma tehlikesinin olmaması ayrıca gerilmesinin iki çember vasıtasıyla daha kolay ve sağlıklı olması açısından daha çok benimsenmiş ve hala kullanılmaktadır. Madeni dümbelekler ton olarak her ne kadar toprak dümbelekten aldığımız güzel ses rengini vermesede günümüzde pratiklik açısından daha fazla kullanılmaktadırlar. Bu tip dümbeleklerin çemberlerde bulunan vidalar yardımıyla gerilmesi sonucunda derinin daha uzun zaman kendini bırakmadan (salmadan) kalması sağlanmıştır.

Dümbeğin Trakya'da çalınış şekli diğer yörelerimize göre daha farklıdır. Trakya'da dümbek çubukla çalınmaktadır. Tekler bu çubuk yardımıyla dümler ise parmaklarımızın deriye temasıyla çalınmaktadır. Fiske tabir ettiğimiz çalınış biçimide kullanılmasına rağmen en çok çubukla çalma sistemi tercih edilmektedir.

Dümbek için kesin bir ölçü vermek mümkün değildir. Bu sazımız çeşitli boylarda yapılmakta, ayrıca ufak tefek farklılıklarla yapılan modelleri de görülmektedir.

3.3. ZİL:

Yörede darbuka ve def'in yanında kullanılan bir ritm aletide zildir. Madeni olup ortasında bulunan delikten geçirilen lastiğin parmaklara (orta ve baş parmak) takılması ve iki zil'in birbirine çarptırılması suretiyle çalınmaktadır.

Çalınış tekniği olarak belli bir farlılığı yoktur. Ülkemizin her yerinde aynı şekilde çalınmaktadır. Maden olarak genelde sarı maden kullanılmaktadır.

3.4. DEF - TEF:

Trakya'da kadın oyunlarında ençok kullanılan ritm sazlarımızdan biridir. Özellikle kına oyunlarında sözle oyunlarda kullanıldığı görülür.

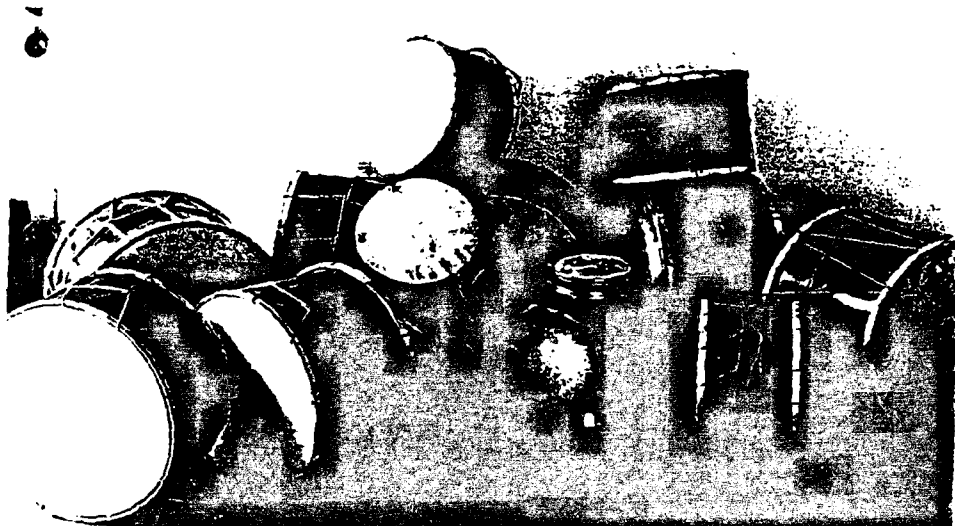
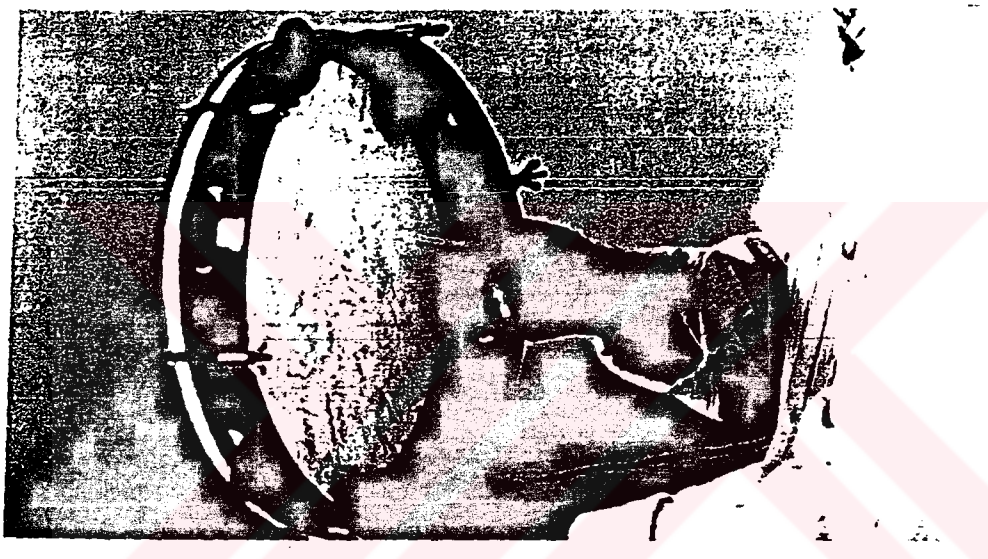
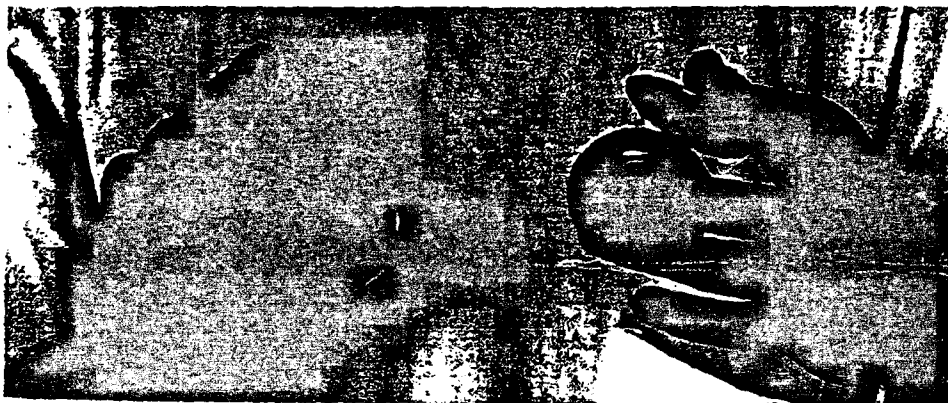
Kullanılan def; 5 ila 8 cm eninde bir kasnaktan oluşan üzerinin bir tarafı deri gerili olan ve çapı 20 ila 35 cm. arasında olan bir ritm sazımızdır. Yalnız Üsküp civarındaç kullanılan def en olarak farklı değildir, fakat çap olarak 40 ila 60 cm. arasında olmaktadır. Bunların üzerlerinde zil adedi; küçük olan deflerde kasnağın üzerinde enlemesine 5 oyuk açılarak içlerine birer çiftten 5 çift zil, bu oyukların içerisine geçirilir. Ziller kasnak kenarından geçirilmiş bir mille boşlukta sallanarak ses çıkması sağlanır. Üsküp'te kullanılan deflerde ise hem oyuk sayısı hem de zil sayısı daha fazladır. Açılan 7 veya 9 oyuk içerisine yine birer çift zil yerleştirilir.

Bazı tefler de çalınmak istenen ses, derinin burgular yardımıyla gerilmesi suretiyle elde edilir. Bazı deflerde ise deri kasnağa yapıştırılmak suretiyle monte edilir. Isıtılarak da istenilen ses tınısı sağlanır.

Çalınış tekniği olarak 3 şekilde inceliyebiliriz. Klasik diye adlandırdığımız bu tarz da, düm sesi deriden sağ el aracılığıyla, tekler ise, sağ ve sol el parmaklarının zile vurulmasıyla sağlanır.

İkinci biçim olarak özellikle 9 zamanlı usullerde sallama biçimini görmekteyiz. Sol el avuç içine yerleştirilen defte sağelle yine düm sesi alınır. Tekler sol elin bileğinin sağa sola hareketi ile zillerden çıkan sesle alınır. Bu şekilde çalınan def'i en çok Erzurum civarında görmekteyiz. Trakya'da da sadece 9 zamanlı ritmlerde çoğunlukla bu sistemin kullanıldığını görmekteyiz.

Üçüncü biçim olarak özellikle Üsküp civarında sol elin avuç içine yerleştirilen def'in kenar kısmına temas ettirilerek çalınacaktır. Düm de ve tekler de biraz daha sert vuruş görmekteyiz bununla birlikte zil sesi hem düm hem de tek vuruşlarında kulağa gelmektedir.

BÖLÜM 4. YÖREDEKİ OYUNLARIN FIGÜR-MÜZİK-RİTM İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

Halk oyunu figürlerinin oluşum safhası düşünüldüğünde, insanların taş ve sopalardan birbirine vurarak çıkardıkları sesler eşliğinde bir takım hareketler yaptıkları dönemlere kadar uzanmak gerekmektedir. Bu tahmin; "Halk oyunu figürleri ritm eşliğinde oluşup daha sonra melodi de eklenerek ritm-melodi-oyun üçlüsü oluşmuştur" şeklinde bir hipotez oluşturmaya yol açabilir. Bu noktadan hareketle; bazı oyun figürlerinin, oyun ritmi ile paralel olmasına rağmen, müzikle denk düşmemeleri konusunda ulaşabiliriz.

Gerçek sebebi ne olursa olsun ritm-melodi-oyun üçlüsünün birbirlerine paralel olup denk düşmeleri konusu günümüzde halk oyunlarının sahnelenmesinde sorun oluşturabilmektedir. Çözüm ise bu üçlünün birlikte analiz edilip, bilinçli tercihlerin yapılmasıdır.

Oyun figürlerinin müzik ölçü ve cümlesiyle karşılaştırılması sonucu ortaya iki sonuç çıkmaktadır. Bunlardan birincisi oyun figürünün müzikteki birim zamana, ölçüye veya müzik cümlesine tam denk düştüğü durumdur. Bu tip oyun figürüne "Düzenli figür" tanımını yaptık. İkinci durum ise oyun figürünün, birim zamandan veya ölçüden hatta bazen müzik cümlesinden taşıdığı ve ancak belli sayıda tekrardan sonra birleştikleri durumdur. Bunu da "düzensiz figür" şeklinde tanımlayabiliriz.

Kırklareli ilinde yaygın olarak kullanılan halk oyunları ezgilerinin ritmik yapılarını incelerken ezgilerin melodik ve ritmik özelliklerinin yöresel halk oyunlarına yansımaları ve aralarındaki düzenli veya düzensizliği sağlıklı olarak görebilmek amacıyla oyun figürlerinin de müzik notası gibi yazılabilme ihtiyacı gönderme gelmiştir. Ancak bu konuda henüz yeterli ve oturmuş bir notasyon sistemi eksikliği söz konusudur. Bu tezde incelenen oyunların müzik-ritm-figür yapılarını bir arada görebilmek amacıyla minik bir sistemden faydalanılması söz konusu olmuştur. Bu konuda Roumainatsion sistemi ilkelerinden yola çıkarak Türk Halk Oyunlarına bu sistem uyarlanmıştır. Bu sistem vücudun ağırlık merkezi temeline dayanmamaktadır. Hareketlerin daha detaylı da yazılabildiği bu sistemin alfabesi sayılabilecek sağ ayak (L) ve sol ayak (R) işaretlerinin değişik şekillerde ve zamanlarda kullanılması bu tezde yer alan oyunların sembolik yazım sistemini oluşturmuştur.

Bu küçük sistemin bazı sembolleri ve açıklamaları şöyledir.

- L = Sağ ayak
- ┘ = Sol ayak
- └ = Çift ayak
- ↺ = Sekme
- ▮ = 1/1 lik (1'lik)
- ▮ = 1/2 lik (2'lik)
- ▮ = 1/4 lük (4'lük)
- ▮ = 1/8 lik (8'lik)
- ▮ = 1/16 lık (1/16'lık)
- ↔ = Simetri işareti

Bu sistemden faydalanarak oyunların müzik-ritm-figür ilişkilerini bir arada görebilmek ve düzenlilikleri-düzensizlikleri hakkında belirleme yapabilmek mümkün olmuştur.

Ancak şöyle bir belirlemeyi de eklemek gerekir. Figür ile müzik arasında bir düzensizlik olsa bile, ritm öncelikle figüre eşlik ettiği için, oyun-ritm arasında bir düzensizlik asla söz konusu olmaz.

4.1

ARABAYA TAŞ KOYDUM

4.1

Arabaya taş koydum i ma nım cum il ma nım

beni ucu labas koydum i ma nım beni ucu labas koy

cum keklığın vak vak ufak ufak ufak ufak

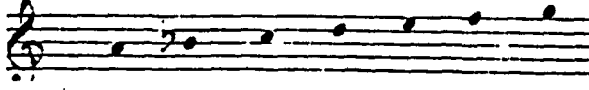
ufak Aşkolla rın sorbayna ma

is ter ıldır is ter ba k bak

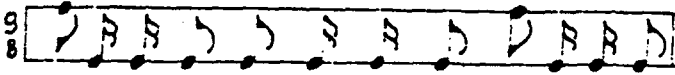
Arabası dört teker imanım
beyoğlundan kum becer imanım
beyoğlunun kışları imanım
ışmar eder göz özer imanım

ARABAYA TAŞ KOYDUM

Dizi olarak bozlak dizisinde (la) - (sol) aralığında 7 ses kullanılmıştır.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

2+2+2+3=9 zamanlı usulün 3'lüsü sonda olan şeklidir.

ARABAYA TAŞ KOYDUM

Figür Kodlaması: A= Üç adım koşıp sekme

Sembolik yazım:

A = $\frac{9}{8}$ L J L L J

Ölçüye göre düzenli

ARABAYA TAŞ KOYDUM:

Yugoslavyadan Türkiye'ye göç eden Türk muhacırların oynadıkları bir oyundur. Lüleburgaz, Çiftlikköy, Karabeyli, Dügüncübaşı köylerinde oynandığı görülür. Çiftlikköy ve Dügüncübaşı köyleri Selanik muhacırlarının bulunduğu köyler olmasına rağmen bu köylerde en çok oynanan oyunlar arasındadır.

Serçe parmaklardan veya avuç içinden tutularak oynanmaktadır. Kadın erkek birlikte, daha ziyade kadınların yalnız oynadıkları bir oyundur.

Yöresi
Kırlareli
Kimden Alındığı
Tuncay OKYAR
(144)
(245)

16

Derleyen
Erdiñ KADIOĞLU
D.Tarihi
Nötaya Alan
Engin DEMİRTAŞ

ARZU KAMBER

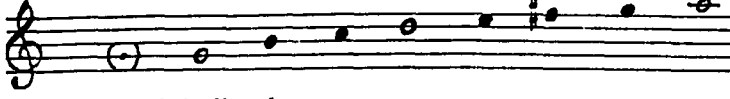
2

ARZU KAMBER:

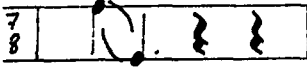
Dizi olarak Buselik dizisinin tüm sesleri kullanılmıştır. Ezgi bir oktav içerisinde seyretmiş pes bölgedeki (sol) sesi yeden olarak kullanılmıştır.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

Oyunun stoplu olan bölümünde

Oyunun diz çekerek yürüme bölümünde

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

$3+2+2=7$ zamanlı usulün 3'lüsü başta olan şeklidir.

ARZU KAMBER

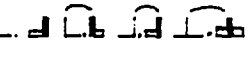
Figürlerin kodlanması

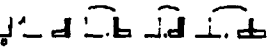
A = Yavaş stoplu yürüme

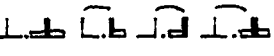
B = Sekmeli ayak çekmeli stop

C = Ayak açıp kapayarak stop

Sembolik yazım

A $\frac{28}{8}$ L.

B $\frac{28}{8}$

C $\frac{28}{8}$

Cümleye göre düzenli

ARZU KAMBER:

Bu oyunun efsanevi bir oyun olarak Kırklareli iline geldiđi söylenmekle birlikte, Orta Anadolu'dan gelen Alevi göçmenlerin getirdikleri bir oyun olduğu da iddia edilmektedir.

Erkekler oynarken omuzlardan kadınlar oynarken serçe parmaklardan tutulmak suretiyle oynanmaktadır. Kadın erkek birlikte oynandığı görülmektedir.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındı:
Naci PERİ
(96)

20
ASMALAR

Derleyen
Erdi KADIOĞLU
D. Tarihi
1992
Notaya Alan
Ergin DEMİRTAŞ

4.3

As ma la ra kur dum as ma sa lin cak

As ma la ra kur dum as ma sa lin cak

yaz ge le cek kis ge le cek hep sal la na ca k

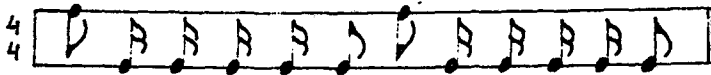
yaz ge le cek kis ge le cek hep sal la na ca k

ASMALAR:

Dizi olarak Müstezat dizisinin 6 değişik sesi kullanılmıştır. Ezgi pesten 3 ses genişlemiştir.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

ASMALAR

Figür kodlaması A Sağ ayakla başlayan 4 zamanlı yürüme

Sembolik yazım A $\frac{4}{4}$ L L L L

Ölçüye göre düzenli

ASMALAR:

Doyran, Uduva, Pirava, Valandova ve çevresinden Kırklareline gelen Türk göçmenlerin getirdiği bir oyundur. Düğünlerde hora şeklinde oynanan bir oyundur. Kız erkek birlikte oynanan bir oyundur.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındığı

Naci PERİ
(♩ 200)

22
KIRK HAYDUT

Derleyen
Erdiñç KADROĞLU
D. Tarihi
Notaya Alan
Engin DEMİRTAŞ

4.4

Da vu l la r ça lar a na

me ri Kırk hay dut e y

nar a na me ri nar

KIRK HAYDUT:

Sol perdesinde Müstezat dizisi bir oktav içerisinde kullanılmıştır. Yedeni (fa#) çıkıcı inici bir seyri vardır.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

Bu oyunda iki 7 zamanlı usul tamamlandığında usul ve oyun cümlesi bitmektedir.

$3+2+2+=7$ zamanlı usulün 3'lüsü başta olan şeklidir.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alın dıdı
Mehmet PERİ

(♩200)

24

İZZET HOCA

Derleyen
Erdiñ KADIOĞLU
D.Tarihi
1992
Notaya Alan
Engin DEMİRTAŞ

5

5

7/8

İZZET HOCA

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındığı
Naci PERİ

26

Derleyen
Erdi KADIOĞLU
D. Tarihi
1992
Notaya Alan
Engin DEMİRTAŞ

TAKUŞ

4.6

Çık su na Ta ku sum bal ko na se ni de su re
yim 38 re yim se ni Ta ku su m
son ra da ö le yim

Takuşun e i ünle yaunı lsmr
Takuşa almış sevdici
Damağı başm.

TAKUŞ:

Düz Kerem dizisinin tamamlamamış fakat hava itibarıyla bu diziye içeriyor.
Bu dizinin 4 değişik sesi kullanılmıştır.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

3 + 2 + 2 + = 7 zamanlı usulün 3'lüsü başta olan şeklidir.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındığı
Naci PERİ

28

KABADAYI

Derleyen
Erdiç KADIOĞLU
D. Tarihi
1992
Notaya Alan
Ergin DEMİRTAŞ

(♩:32)

4.7

The musical score for 'Kabadayi' is presented in a standard Western musical notation. It features seven systems of music, each consisting of a treble staff and a bass staff. The time signature is 10/8, and the key signature has two flats (B-flat and E-flat). The tempo is indicated as 32 beats per minute. The melody is written in the treble staff, and the accompaniment is in the bass staff. The score is marked with a tempo of 32 beats per minute. A large red watermark 'KIRKLARELİ' is visible across the center of the page.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındığı
Tuncay OKYAR

31

Derleyen
Erdiç KADIOĞLU
D. Tarihi
1992
Notaya Alan
Engin DEMİRTA.

(176)

KARŞILAMA

The musical score is written for a 9/8 time signature. It consists of a melody line (treble clef) and a rhythmic accompaniment line (bass clef). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, often beamed together in groups. The accompaniment consists of a steady eighth-note pattern. The score is divided into measures by vertical bar lines. There are some key signatures and time signature changes indicated by symbols on the staff. A large, faint watermark is visible across the center of the page.

KARŞILAMA OYUNU:

Ezgide 2 değişik dizi kullanılmıştır.

A) Bölümünde Düz Kerem dizisinin bir oktav içerisindeki bütün sesleri kullanılmıştır. Bir oktav içerisinde seyreden bir ezgi ve seyir yapısı vardır.

B) Bölümünde yanık Kerem dizisinin bir oktav içerisindeki tüm sesleri kullanılmıştır. Tiz (la) sesi çarpma olarak pesteki (fa#) sesini yeden olarak kullanılmış.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

$2 + 2 + 2 + 3 = 9$ zamanlı usulün 3'lüsünün sonda olan şeklidir.

KARŞILAMA OYUNU

Figür kodlaması: A= Öne yürüyüp ayak değiştirme

Sembolik yazım: A = L L L L L ←

Ölçüye göre düzenli

KARŞILAMA OYUNU:

Trakya bölgesinin her yerinde görülen karşılıklı olarak oynanan bir oyun türüdür. Değişik sözlü veya sözsüz olan 9 zamanlı ezgilerle oynanmaktadır.

Kız erkek birlikte veya kızların, erkeklerin ayrı ayrı oynadıkları görülmektedir.

föres:

Kırklaresi
Kimden Alındı
Naci PERİ

33

Derleyen

Erdiç KADIOĞLU

D. Tarihi

1992

Notaya Alan

Engin DEMİRTAŞ

(♩ 245)

SÜLÜMAN AĞA

4.9

The musical score is written on six systems of two staves each. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 9/8 time signature. The bottom staff is in bass clef. The melody is written on the top staff, and the bass line is on the bottom staff. The lyrics are written below the melody. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines. A large, faint watermark is visible across the center of the page.

Ar re sül ma na ya ar pa la ra

cu mi le ni e ve riy la

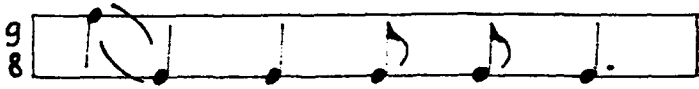
na be ri nol cu mi cu mi

Abre Sülüman ağa tut gıdıl beyriri
 Uralım yukarı alalım selini
 Sülman ağanın karısı pe berenden bakar
 Sülman ağanın karısı çok canlar yakar

SÜLÜMAN AĞA: Dizi olarak Yahyalı Kerem dizisini 7 sesi kullanılmıştır. Pes bölgedeki (sol) sesi yeden olarak kullanılmıştır. Ezgi içindeki seyri çıkıcı inicidir.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

$2 + 2 + 2 + 3 = 9$ zamanlı usulün 3'lüsü sonda olan şeklidir.

SÜLÜMAN AĞA

Figür kodlaması: A = Sekerek ayak çekme

Sembolik yazım: $A = \frac{9}{8} \text{ } \underline{\text{JL}} \text{ } \underline{\text{JL}} \text{ } \cdot \text{ } \longleftrightarrow$

Ölçüye göre düzenli

SÜLÜMAN AĞA:

Pomak diye adlandırdığımız Türk göçmenlerin oynadığı bir oyundur. Öncelikle Babaeski, Alpullu, Mandıra ve civar köylerinde daha sıkça oynanan oyunlar arasında olduğu görülmektedir. Türkölü oyunlarımızdandır. Kişiyeye yapılmış bir oyundur. Kadın erkek birlikte veya yalnızca kadınların oynadığı bir oyundur.

Bu oyunu Pomaklar oynarken daire içinde avuç içlerinden tutunarak oynandığı bu oyunun oynandığı civar köylerde Pomak olmayan kişiler oynadığında mendiller sallanarak eller serbest olarak oynandığı görülmektedir.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındığı
Naci PERİ

35

ÇOBANI

Derleyen
Erdinc KADIOĞLU
D. Tarhi
1992
Notaya Alan
Engin DEMİRTAŞ

4.10

ba ba ni ço ba ni kir li ço

ba ni ba ni ya ri mev lek

sür me den kir cin sa ba ni

ba ni kir li ço ba ni

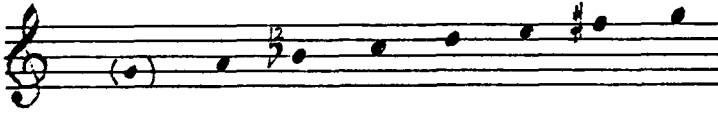
kir li ço ba ni va ri mev lek

sür me den kir cin sa ba ni

Çobani oturmuş çeşme başına
 Perçemini dökmüş kara kaşına
 Kirli çobani kirli çobani
 Yarım evlek sürmeden
 Kırda'n sabanı kırda'n sabanı

ÇOBANİ

Dizi olarak Yahyalı Kerem dizisi içerisinde 7 ses kullanmıştır. Karar sesinden bir ses pest'e düşüp yeden olarak (sol) sesi kullanılmıştır. Seyir olarak çıkıcı inicidir.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

Usul olarak 3+2+2=7 zamanlı usulün 3'lüsü sonda olan şeklidir.

ÇOBANİ

Figür kodlaması: A = Sağa doğru yürüyüş ayak çekme

Sembolik yazım: A = $\frac{21}{8}$ L. L. L. L. L.

Düzensiz figür

ÇOBANİ:

Selanik yöresinden Kırklareline gelen Türk göçmenler tarafından oynanan sözlü bir oyundur. Çobanın yapmış olduğu hareketlerden etkilenerek ortaya bu hareketlerin taklit edilmesiyle oyun çıkmıştır. Çobani türküsünün sözlerinde de devamlı çobanın hareketleri yaptıkları anlatılmaktadır. Yalnızca erkeklerin oynadığı bir oyundur.

Tuncay OKYAR

Engin DEMİRTAS

A-B $\frac{9}{4}$ B $\frac{1}{2}$ J M D B. $\leftrightarrow$ Cümleye göre düzenli

ZİGOŞ:

Bu oyunun Batı Trakya'da Drama ile Kavala arasında bulunan Zigoş köyünden ismini aldığı söylenilmektedir. Tarlada tütün ekimini anlatan bir oyundur.

Oyunda ve ezgide vurulan ritimde Zeybek tavrı hissedilmektedir. Hareketler ve usulün vurguları izleyende zeybek hissi uyandırmaktadır.

Oyun karşılıklı olarak oynanan bir oyundur. Aynı ortamda oynansa bile kız kız-
la erkek erkek eş olmak suretiyle bu oyun oynanmaktadır.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındığı
Naci PERİ

39

Derleyen
Erdi KADIOĞLU
D. Tarihi
1992
Notaya Alan
Engin DEMİRTAŞ

ALİ PAŞA

4.12

The musical score is written on ten staves, organized into five systems of two staves each. The top staff of each system contains the melody in a treble clef, and the bottom staff contains the rhythmic accompaniment in a bass clef. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 2/4. The score begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The melody is written in a style that includes many eighth and sixteenth notes, often beamed together. The accompaniment consists of a steady eighth-note pattern. There are several repeat signs (double bar lines with dots) throughout the score. A large, faint, stylized 'X' watermark is visible across the middle of the page. The word 'Son' is written at the end of the sixth system. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

ALİ PAŞA:

Ezgide 2 değişik dizi kullanılmıştır.

A) bölümünde Garip dizisi kullanılmış, dizinin 7 değişik sesi kullanılmış ezgi oktavına çıkılmamıştır.

Yöresi
Sivas
Kimden Alındığı
Nuci AV LAR

Derleyen
M. SARI SÖZEN
D. Tarihi

Notaya Alan
M. SARISOZEN

(♩ 112)

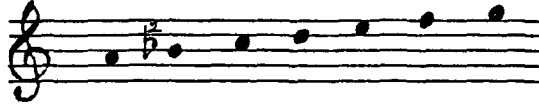
TEMİR AĞA

3

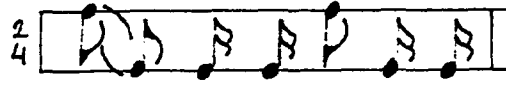
A handwritten musical score for the song "The Rose Tree". The score is written on ten staves, organized into five systems of two staves each. The top staff of each system is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. The time signature is 2/4. The music features a variety of note values, including eighth and sixteenth notes, as well as rests. A repeat sign is visible at the end of the fourth system. The handwriting is in black ink on a white background. A large, faint, pinkish-red watermark is visible across the center of the page.

TEMİR AĞA:

Ezgide kullanılan dizi Yahyalı Kerem dizisidir. Seyir inici ses genişliği 6 sestir.

Ezgide en çok kullanılan usul.

Hoplatma bölümünde dizide Do kararlı müstezat 7'lisi kullanılmıştır. Peste Sol sesine kadar genişleme var inici bir seyri vardır

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

TEMİR AĞA

Figür kodlaması:

A = Yavaş yürüme

B = Sekmeli yavaş yürüme

C = " hızlı "

Sembolik yazım

A¹⁶ L L L L L L L L L L L L L L L L L L

B⁴ L L L L L L L L L L L L L L L L L L

C L L L L L L L L L L L L L L L L L

Cümleye göre düzenli

TEMİR AĞA:

Kırklareli'nin Bulgaristan'a sınır olduğu ilçelerde oynandığı görülmektedir.

Osmanlı İmp. genişleme dönemlerinde Harput ve Diyarbakır civarında yaşayan insanların bir takım olaylar nedeniyle Osmanlılar tarafından Rumeliye yerleştirilmeleri sonucunda bu insanların buraya getirdikleri bir oyun olarak bilinmektedir.

Anadolu'nun çeşitli yerlerinde oynanan Temir Ağa oyunuyla oyun, müzik, usul olarak bir farklılık içermemektedir.

İcre si
Kırklareli
Kimden Alındı
Ali TAMBURACI

43

Derleyen
Nida TÜFEKÇİ
D. Tarihi

Notaya Alan
Nida TÜFEKÇİ

(216)

TABAKAMDA TÜTÜN YOK

14

Ta ba kam da tü tün yok ha nı may

sem a kıl bas ta bü tün yok

do laş tım şa mı şar kı ha nı may

şem sen den sıt kı bü tün yok

-1-

Tabakamda tütün yok hanım ayşem
Akıl başta bütün yok
Dolaştım şamı şarkı hanım ayşem
Senden sıtkı bütün yok

-2-

Kahve yemenden gelir hanım ayşem
Bülbül çemenden gelir
Ak topuk beyaz gerdan hanım ayşem
Her gün yabandan gelir

-3-

Kahve yemensiz olmaz hanım ayşem
Bülbül çemensiz olmaz
Yarı çirkin olanın hanım ayşem
Başı dumansız olmaz

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındığı
Naci PERİ

45

Derleyen
Erdiç KADIOĞLU
D. Tarihi
1992
Notaya Alan
Engin DEMİRTAŞ

(.♩245)

415

DEREBOYU

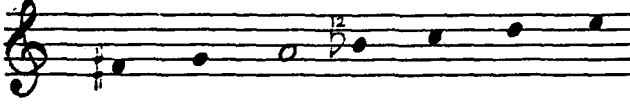
The musical score for 'DEREBOYU' is written in 2/4 time. It consists of five systems of two staves each. The melody is written on the upper staff in treble clef, and the bass line is on the lower staff in bass clef. The key signature has one flat (B-flat). The score includes various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and half notes. There are also repeat signs and a double bar line in the third system. A large, faint watermark 'KIRKLARELİ' is visible across the center of the page.

DEREBOYU:

Ezgide kullanılan dizi Yahyalı Kerem dizisidir. Ses genişliği 5 ses içerisinde.

Pest bölgede genişleyen sesler (sol)-(fa#) sesleridir.

Ezginin seyri inici çıkıcıdır.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

$2+3+2+3=10$ zamanlı usuldür.

DEREBOYU

Figür kodlaması: A= Sekerek koşma figürü

Sembolik yazım: A= $\downarrow$ L. $\leftrightarrow$

Ölçüye göre düzenli

DEREBOYU:

Makedonya'dan gelip Kırklareli iline yerleşmiş olan Türk muhacırların oynadıkları oyunlardandır.

Serbest olarak oynanan bir oyundur. Kız erkek birlikte ve karşılıklı olarak oynanmaktadır. Ellerde mendil olmak suretiyle oynanmaktadır.

Yöresi
Uzunköprü
Kimden Alındığı

47

Derleyen
M. SARISÖZEN
D. Tarihi
1950
Notaya Alan
M. SARISÖZEN

(♩ 216)

4.16

PÜSKÜL PENCEREDEN UÇDU

Püs kül pen ce ri de nuç du a man

püs kül pen ce ri de nuç du

uc du da der ya ya düş dü a man

uç du da der ya ya düş dü

be nım gön lüm sa na düs tü a man

be nım gön lüm sa na düs tü

oy nan kız lar dö ne dö ne a man

ben kü lol dum ya na ya na

Püskül pencereden uçdu aman
 Uçduda deryaya düşdü aman
 Benim gönlüm sana düşdü aman

Oynar kızlar döne döne aman
 Ben kul oldum yana yana

Püskülü neden yaparlar aman
 Telden ipekten yaparlar aman
 Yapar beylere satarlar aman

[Bağlantı]

PÜSKÜL PENCEREDEN UÇTU:

Ezgide kullanılan dizi Yahyalı Kerem dizisidir. ses genişliği 7 ses içerisinde. Seyiri inicidir.

(Si-bekar) do üzerinde kalışlarda kullanılmıştır. (La) karara inilirken (sib²) kullanılmıştır.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

2+2+2+3=9 zamanlı usulün 3'lüsü sonda olan şeklidir.

PÜSKÜL PENCEREDEN UÇTU

Figür kodlaması: A = Öne yürüyüp ayak değiştirme

Sembolik yazım: A = L J L J L ↔

Ölçüye göre düzenli

PÜSKÜL PENCEREDEN UÇDU:

Trakya bölgesinin her yerinde görülen karşılıklı olarak oynanan karşılama türündeki sözlü oyunlarımızdandır.

Kız erkek birlikte veya kızların, erkeklerin ayrı ayrı oynadıkları görülmektedir.

(öresi)
Kırklareli
Kimden Alındığı
Vasfiye CEMBER
(1216)

50

Derleyen
M. SARI SÖZEN
D. Tarihi
Notaya Alan
M. SARI SÖZEN

4.17

DERE GELİYOR DERE

Dere ge li yor de re ye le lel ya le lel

kumu nu se re se re ya le lel lim

al de re gö tür be ni ye le lel ya le lel

ya rın ol du ğu ye re ya le lel lim

a ma nın a man a man ze ma nın ze man ze man

bi zim dü ğün ne za man ya le lel lim

Dere geliyor dere yalelel yalelel
Kumunu sere sere yalelelim
Al dere götür beni yalelel yalelel

Amanın aman aman zamanın zaman zaman
Bizim düğün ne zaman yalelellim

Ben armudu dişledim yalelel yalelel
 Sapını gümüşledim yalelelim
 Ben yarimin ismini yeleelel yalelel
 Mendilime işledim yalelellim

[Bağlantı]

Armut dalda bir iki yalelel yalelel
Sayın bakın on iki yalelellim
On ikinin içinde yalelel yalelel
Birincisi benimki yalelellim

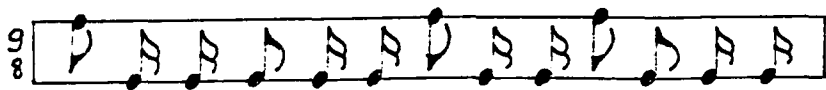
[Bağlantı]

DERE GELİYOR DERE:

Dizi olarak Yahyalı Kerem dizisi 5 ses içerisinde kullanılmıştır.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

2+2+2+3=9 zamanlı usulün 3'lüsü sona olan şeklidir.

DERE GELİYOR DERE

Figür kodlaması: A= Öne yürüyüp ayak değiştirme

Sembolik yazım : A= L J L J L $\longleftrightarrow$

Ölçüye göre düzenli

DERE GELİYOR DERE:

Trakya bölgesinin her yerinde görülen karşılıklı olarak oynanan karşılama türündeki sözlü oyunlarımızdandır.

Kız erkek birlikte veya kızların, erkeklerin ayrı ayrı oynadıkları görülmektedir.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındığı
Vasviye ÇEMBER

53

Derleyen
M. SARISÖZEN
D.Tarihi
Notaya Alan
M. SARISÖZEN

(♩ 216)

UZUN KAVAK NE GİDERSİN ENGINE

4.18

U zun ka vak ne gi der sin en gi ne

uzun ka vak ne gi der sin en gi ne

yap rak ta rın ben ze mi yor ren gi ne

anne be ni ve re cek mi sin dengi me

ah do la dola dolada yar ı dola nı yoru boy nu ma

ak şam dan gel sağ ya nı ma ya nı ma

Uzun kavak ne gidersin engine
Yaprakların benzemiyor engine
Anne beni verecekmisin 'dengime

Ah dola dola dola da yar dolanıyor boynuma
Aksamdan gel sağ yanıma yanıma

Uzun kavak gıcır gıcır gıcılar
Anne benim sağ yanımda sancım var
Ben ölürsem benden nice nice genci var

[Bağlantı]

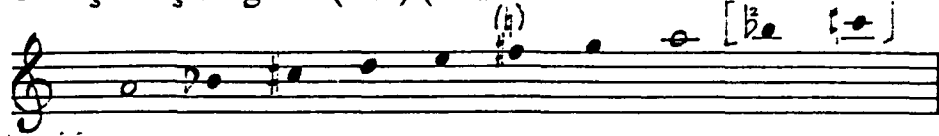
Uzun kavak dalın malin kurusun
Yaprakların suda muda çürüsün
Herkes sevdiğini alsın yürüsün

[Bağlantı]

UZUN KAVAK NE GİDERSİN ENGINE:

Dizi olarak Garip dizisidir. Garip dizisinin tüm sesleri ezgi içerisinde kullanılmıştır.

Genişlemiş bölgede (sib²)-(Do#) ve Do naturel sesleri kullanılmıştır.

UZUN KAVAK NE GİDERSİN ENGİNE

Figür kodlaması: A= Öne yürüyüp ayak değiştirme

Sembolik yazım: A= L J L J L ↔

Ölçüye göre düzenli

UZUN KAVAK NE GİDERSİN ENGİNE:

Trakya bölgesinin her yerinde görülen karşılıklı olarak oynanan karşılama türündeki sözlü oyunlarımızdandır.

Kız erkek birlikte veya kızların, erkeklerin ayrı ayrı oynadıkları görülmektedir.

Yöres:
Kırklarelli
Kimden Alındı:
Mehmet PERİ

55

Derleyen
Erdi KADIOĞLU
D. Tarihi
1992
Notaya Alan
Engin DEMİRTAŞ

4.19

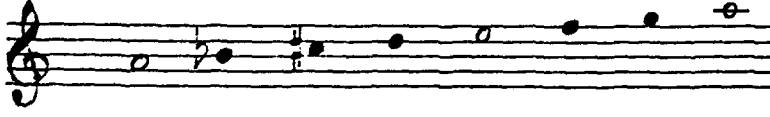
(.245)

FERACE
(Karşılama)

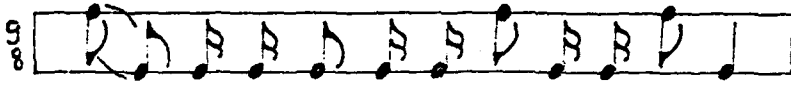
The musical score is written on six staves, organized into three pairs. Each pair consists of a treble clef staff (melody) and a bass clef staff (rhythm). The melody is written in a 2/4 time signature and features a series of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The rhythm is written in a 2/4 time signature and features a series of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The score is divided into two measures by a vertical line. The first measure contains the main melody and rhythm, while the second measure contains a variation or continuation of the same. The score is written in a simple, clear style, with notes and rests clearly visible. The overall structure is a 2/4 time signature, with a melody and a rhythmic accompaniment.

FERACE:

Garip dizisinin bir oktav içerisindeki bütün sesleri kullanılmıştır

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

$2+2+2+3=9$ zamanlının 3'lüsü sonda olan şeklidir.

FERACE

Figür kodlaması: A=Öne doğru yürüyüp ayak değiştirme

Sembolik yazım: A = L J L J L ↔
Ölçüye göre düzenli

FERACE:

Trakya bölgesinin her yerinde görülen karşılıklı olarak oynanan bir oyun türüdür. Değişik sözlü veya sözsüz olan 9 zamanlı ezgilerle oynanmaktadır.

Kız erkek birlikte veya kızların, erkeklerin ayrı ayrı oynadıkları görülmektedir.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındı
Mehmet PERİ

58

Derleyen
Erdi KADIOĞLU
D. Tarihi
1992
Notaya Alan
Engin DEMİRTAŞ

(245)

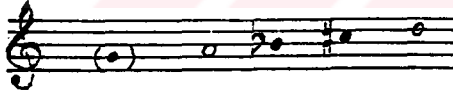
KANBANA

4.20

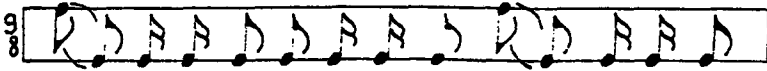

KANBANA:

Tek cümleli bir ezgidir. Dizisi Garip ayağı dizisidir. Garip dizisinin sadece 4 değişik sesi kullanılmıştır. Pesteki (sol) sesini yeden olarak kullanmıştır.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

$2+2+2+3=9$ zamanlı usulün 3'lüsünün sonda olan şeklidir.

KANBANA

Figür kodlaması: A = Sekerek ayak çekme

Sembolik yazım: A = $\downarrow \uparrow \downarrow \uparrow \leftrightarrow$

Ölçüye göre düzenli

KANBANA:

Türkölü oyunlarımızdandır. Eski Makedon bölgesinden Kırklareli iline yerleşmiş olan Türk göçmenlerimizin oynadıkları bir oyundur.

Parmaklardan tutulmak suretiyle kız erkek birlikte oynanmaktadır.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındığı
Naci PERİ

60

Derleyen
Erdiç KADIOĞLU
D. Tarihi
1992
Notaya Alan
Engin DEMİRTAŞ

(♩ 126)
(♩ 184)

AHMET BEY

4.21

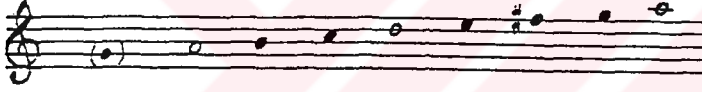
The musical score is for a piece titled "AHMET BEY". It is written in 4.21 time, with a key signature of one sharp (F#). The score is presented in eight systems, each consisting of a treble staff and a bass staff. The melody is written in the treble staff, and the accompaniment is in the bass staff. The tempo is marked as 126 and 184. A large red 'X' watermark is visible across the middle of the page.

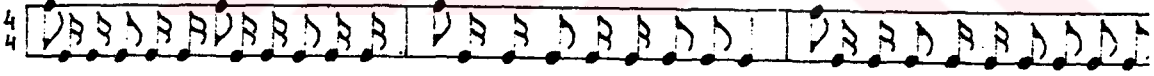
AHMET BEY:

Dizi olarak Buselik dizisi kullanılmış ezgi bir oktav içerisinde seyretmiş pes bölgedeki (sol) sesi yeden olarak kullanılmıştır.

Ezgi 4/4'lüktür. Fakat oyundaki figür cümlesiyle ritm cümlesi 4 zamanlının 3 defa tekrarıyla tamamlanmaktadır.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

AHMET BEY

Figürlerin kodlanması

A= Üç adım yürüyüp öne yaylanarak ayak çevirme

B= Sekerek öne yaylanıp ayak çevirme (hızla)

Sembolik yazım:

A= $\frac{6}{4}$ L L L J J J

B= $\frac{6}{8}$ J J J J J J J J J J

Düzensiz figür

AHMET BEY:

Yunanistan'dan Kırklareline gelen Türk göçmenlerin getirdikleri bir oyundur. Kırklareli ve çevresinde en çok oynanan oyunlardandır. Aslında tek başına oynanan bir oyun olmasına rağmen zaman içerisinde Kabadayı oyununun kaldırması olarak yerleşmiştir. Kabadayı oyunundan sonra bağlantılı olarak genelde bu oyun Telgrafın Tellerine Kuşlar mı Konar ezgisiyle figürlerde hiç bir değişiklik yapılmaksızın oynanmaktadır. Tutuşlar serçe parmaklar veya avuç içinden tutulmak suretiyle kız erkek birlikte oynanmaktadır.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındığı
Tuncay OKYAR

63

Derleyen
Erdiç KADIOĞLU
D. Tarihi
1992
Notaya Alan
Engin DEMİRTAŞ

(152)
(208)

İSPANYOL KASABI

4.22

The musical score is written for a single melodic line on a treble clef staff. It consists of 12 measures, grouped into four systems of three measures each. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The melody is characterized by a mix of eighth and sixteenth notes, with some measures featuring triplets. A large, faint red watermark is visible across the center of the page, partially obscuring the notation. The score is presented in a clear, handwritten style.

İSPANYOL KASABI:

Ezgide kullanılan dizi Buselik dizisidir. Ses genişliği 6 sestir. Yeden (sol#) seyir çıkıcı inicidir. bazı müzik cümleleri bir oktav pes'ten çalınmıştır. bu yüzden genişleyen sesler (sol) sesine kadar inmiştir.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

İSPANYOL KASABI

Figur kodlaması:

A= Öne adım atarak sekip geri gelme ve stop diz çıkarma

B= Öne adım atıp sağa doğru topuk üzerinde kayma

C= Hızlı ayak çekmeli

Sembolik yazım:

A $\frac{12}{4}$: L L L L L L L L L L L L L L

B $\frac{20}{4}$: L

C $\frac{6}{8}$: L L L L L L

Düzensiz

İSPANYOL KASABI:

Selanikten gelen Türk göçmenlerin getirdikleri oyunlardandır. Kız erkek birlikte oynanmaktadır. Oyunun belli bölümlerinde serbest belli bölümlerinde ellerden tutulmak suretiylede oynandığı görülmektedir.

Yöresi
İstanbul

65

Deleyen
Ahmet YAMACI

Kimden Alındığı
Ahmet YAMACI

D. Tarihi
1946

Notaya Alan
Ahmet YAMACI

TELGRAFIN TELLERİNE

4.23

4.23

Telgi ra fin tel le ri ne kuşlar mı ko na r

herkes sev di ği ne yavrum böy le mi ya nar

gelya nı ma yanı mada yanı ya nı ba şı ma

sugenc lik te neler geldi ga rip ba şı ma

Telgi ra fin tel le ri ni ar şın la ma lı

yarış tüne yar se ve ni kur şun la ma lı

Telgırafın tellerine kuşlarını konar
Herkes sevdiğine böylemi yanar

Gel yanıma yanıma da yanı yanı başıma
Şu gençlikte neler geldi garip başıma

Telgırafın tellerini arşınlamalı
Yar üstüne yarseveni kurşunlamalı

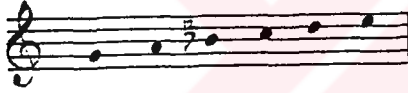
[Bağlantı]

Telgırafın direkleri semaya bakar
Senin güzel gözlerin çok canlar yakar

[Bağlantı]

TELGİRAFIN TELLERİNE:

Ezgide kullanılan dizi Yahyalı Kerem dizisidir. Seyir çıkıcı inicidir. sen genişliği (la-re) dörtlüsü içerisinde oluşmaktadır. Yalnızca bir yerde mi çarpması kullanılmıştır.

TELGRAFIN TELLERİNE:

Ahmet bey oyununda kullanılan figürlerin aynısı kullanılır. Sadece melodi olarak Telgrafın Tellerine ezgisi kullanılmaktadır. Sözlü veya sözsüz olarak oynandığı görülmektedir.

Yöresi
Kırklareli
Kimden Alındığı
Faruk YILMAZ

68

Derleyen
İST. RAD
D. Tarihi

Notaya Alan
Yücel PAŞMAKÇI

(♩ 126)

KARA YUSUF

24

Haydı bre yu su

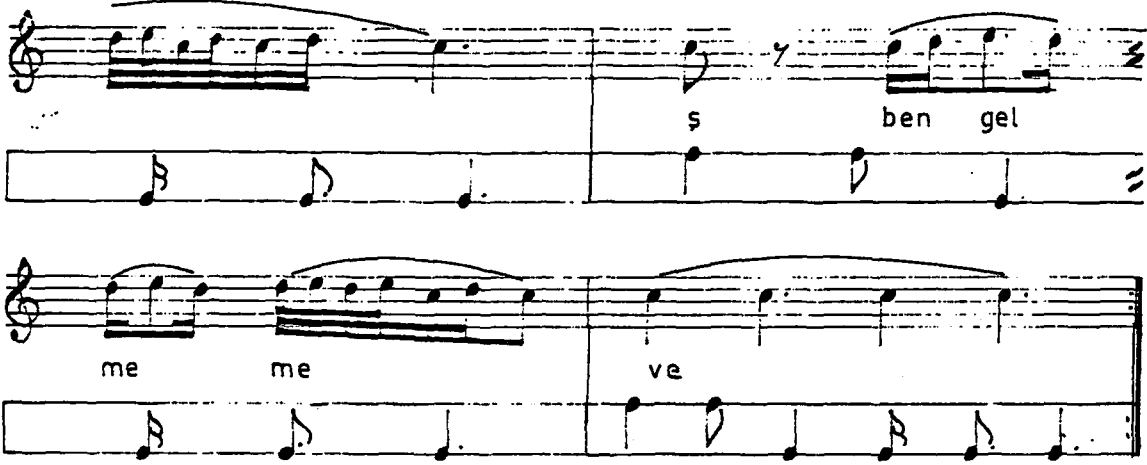
f kare yu su f gel gay ri ke

e

gel gay ri ke ve

gel mem a na m gel me m ba ba

m i la m m ci k m

-1-

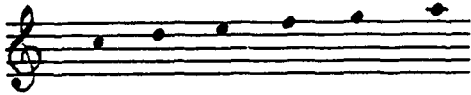
Haydi bre yusuf kare
Gelmem anam, gelmem babam, ilanım çıkmış ben gelemem eve

-2-

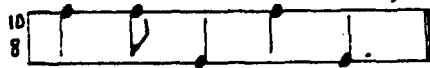
Çıkma balkanında yusuf martin sesi var
Varın bakın canlasında acep nesi var, acep nesi var
Bir çift potin ile yusuf bir mor fesi var, bir mor fesi var

KARA YUSUF:

Ezgide kullanılan dizi (Do) kararlı Müstezat dizisidir. Ses genişliği 6 sestir. Seyir inicidir. Yeden kullanılmamıştır.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

2+3+2+3=10 zamanlı usuldür.

KARA YUSUF

Figürlerin kodlanması:

A Düz sağa doğru yürüme

B Çökmeli figür

C Dönmeli "

D Çökerek dönmeli figür

A_C L L . J J . L L . L L . J J J J .

B_D 1 1 L . 1 J J . 1 1 L . L L . 1 J J . J J .

Düzensiz figür

KARA YUSUF:

Bulgaristandan gelip Kırklareli iline yerleşmiş olan Türk göçmenlerimizin oynadıkları oyunlardandır. Oyun kahramanlığı, yiğitliği ele alan bir oyundur. Yalnızca erkekler oynar. Eller tutunmadan serbest şekilde oynanır. Türkülü oyunlarımızdandır.

(Örəsi
sirkulareli
Kımden Alındı
Hehmet: 2002

71

Derleyen
Erdoğan KADIOĞLU
Notaya Alan
Engin DEMİRTAŞ
Derleme Tarihi
1992

PANCAR

.25

The musical score is written for a piece titled 'PANCAR'. It is in 2/4 time, as indicated by the '25' (likely 2/4) and the notation. The score consists of two staves: a treble staff for the melody and a bass staff for the accompaniment. The melody is written in a key with one sharp (F#) and a common time signature. The bass line is written in a key with one sharp (F#) and a common time signature. The score is divided into measures by vertical bar lines. There are repeat signs (double bar lines with dots) at the end of the first and third measures of the melody. The score ends with a double bar line and a repeat sign. A large, faint, stylized 'X' watermark is visible across the center of the page.

PANCAR:

Ezgide en çok kullanılan dizi Garip dizisidir. Peste doğru inildiğinde (mi)ye kadar genişliyor.

Ezgide en çok kullanılan vuruş:

$2+2+2+3=9$ zamanlı usulün 3'lüsü sonda olan şeklidir.

PANCAR

Figür kodlaması

A = Ayak vurarak kosup sekme

B = Sağa ve sola ayak basıp değiştirerek sekme

Sembolik yazım

A- $\frac{9}{8}$ $\downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow$ $\leftrightarrow$

B- $\frac{9}{8}$ $\downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow \downarrow$ $\leftrightarrow$

Ölçüye göre düzenli

PANCAR HAVASI:

Yunanistan'dan Kırklareliliye gelen Türk göçmenlerin getirdiği bir oyundur. Oyunda pancar hasatı sırasında yapılan hareketler tasvir edilmektedir. Trakya bölgesinin her yerinde karşılama oyunu kadar yaygın olarak oynandığı görülmektedir. serbest olarak oynanır. Kadınlar ve erkekler bu oyunu birlikte değil ayrı ayrı oynamaktadırlar.

İNCELENEN 25 EZGİNİN DÜZÜM ŞEKİLLERİ

Arabaya Taş Koydum	$2+2+2+3=9$
Arzu Kamber	$3+2+2=7$
Asmalar	4
Kırk Haydut	$3+2+2=7$
İzzet Hoca	$3+2+2=7$
Takuş	$3+2+2=7$
Kabadayı	$2+3+2+3=10$
Karşılama	$2+2+2+3=9$
Sülüman Ağa	$2+2+2+3=9$
Zigoş	$2+2+2+3=9$
Ali Paşa	$3+2+2=7$
Temir Ağa	2
Dere Boyu	$2+3=5$
Püskül Pencereden Uçdu	$2+2+2+3=9$
Dere Geliyor Dere	$2+2+2+3=9$
Uzun Kavak Ne Gidersin	$2+2+2+3=9$
Ferace	$2+2+2+3=9$
Kanbana	$2+2+2+3=9$
Ahmet Bey	4
İspanyol	4
Telgrafın Tellerine	4
Kara Yusuf	$2+3+2+3=10$
Pancar	$2+2+2+3=9$

İNCELENEN 25 EZGİNİN USÜLLERİNE GÖRE DAĞILIMI

2 Zamanlı Usül	1 Tane
3 Zamanlı Usül	-----
4 Zamanlı Usül	4 Tane
5 Zamanlı Usül	1 Tane
6 Zamanlı Usül	-----
7 Zamanlı Usül	5 Tane
8 Zamanlı Usül	-----
9 Zamanlı Usül	12 Tane
10 Zamanlı Usül	2 Tane

SONUÇ

-Ayrı ayrı bölgelerde yaşayıp daha sonra aynı bölgede yaşayan insanlar kendi kültürlerinden biraz daha farklı olarak başka bir kültür oluştururlar. Bu farklılıkların en kolay görüldüğü noktalar folklorik özelliklerdir.

-Kırklareli ilinde bu günkü Yunanistan'dan göç eden muhacırların getirdikleri oyunlar Bulgaristan, Yugoslavya ve Romanya'dan gelip bu çevreye yerleşmiş olan muhacırların oyunlarına göre çok daha fazla ve etkilidir. Bunun nedeni ise Balkan harbinden sonra burada yaşayan azınlık durumunda kalan Türkler kendi geleneklerini örf ve adetlerini yapmakta bunu devam ettirmekte çeşitli güçlükler çekmişlerdir. Yunanistan bu konuda diğer ülkelere göre biraz daha rahattır. Türkiye'ye yapılan göçler sırasında Yunanistan'dan enstrümanını iyi çalabilen müzisyenler gelmiş bunlar Yunanistan'da yaşadıkları dönemde gelenek örf ve adetlerini devam ettirmişler bu gelenek, örf ve adetlerini olduğu gibi yeni yaşayacakları yerlere getirmekte güçlük çekmemişlerdir.

Diğer Balkan ülkelerinden gelen muhacırlar ise çeşitli nedenlerden dolayı kendi gelenek, örf ve adetlerini de unutmuşlar dolayısıyla kayıplar ortaya çıkmıştır. Türkiye'ye yapılan göçlerde iyi müzisyenler ya gelmedi ya da bu olayın devamı sağlanamadı. Dolayısıyla Yunanistan'dan göç eden muhacırların getirdikleri oyunlar ve müzikler, Kırklareli ilinde daha ağırlıklı olarak görülmüştür.

-Kırklareli ilinde halk oyunları ve halk müziği ezilgilerinde en çok kullanılan 9 zamanlı usulün $2+2+2+3=9$ üçlüsünün sonda olan şeklidir. Karşılaşma türü oyunların hepsinde bu usul bu şekliyle karşımıza çıkmaktadır.

Ancak, az olmakla birlikte diğer usuller de (4-7-9-10) görülmektedir.

7 zamanlı usullerde $3+2+2=7$ - $2+2+3=7$ üçlüsünün başta yada sonda olduğu görülen şekilleridir. 10 zamanlı usuller iki tane ($2+3+2+3=10$) 5 zamanlı usulün birleşerek meydana getirdiği 10 zamanlılar olarak görülmektedir.

-Kırklarelinde davulun çalınış tekniğinde çubuğun daha hakim olduğu görülmektedir. Davul çalınış tekniğinde diğer yörelerimize göre farklı olan önemli özelliklerin başında vurulan yekler diğer yörelerde vurulan yeklerden yapı olarak daha farklıdır. Vurulan yeki $1/4$ 'lük mertebe içerisinde düşünürsek iki 16'lık çubukla Tril yapılmak suretiyle vurulmaktadır. Bu özelliğe bir de Zeybek yöresinde rastlamaktayız.

- Kırklareli'nde darbuka fiske tabir ettiğimiz sadece parmakların kullanılarak çalınma şeklinin dışında birde çubuğun kullanılmasıyla çalınmaktadır. Fiske keli çalınan darbukadaki sol elin işlevini çubuk yapmaktadır.

- Yörede darbuka ve def'in yanısıra kullanılan diğer bir ritm aleti ise zildir. Ülkemizin her yerinde aynı sistemle çalınmaktadır. Kırklareli ilinde çalınış tekniği olarak bir farklılığı yoktur.

- Yörede def'in kullanımı ise,

a) sallama tabir ettiğimiz bilekten sallamak suretiyle kullanılan çalınış şekli,

b) dümlerin deriden teklerin zillerden alınması suretiyle kullanılan şekli,

c) avuç içine yerleştirilen def'te iki elde deriye teması suretiyle kullanılan şekli,

d) avuç içine yerleştirilen def'te iki elde deriye temas eder ve def'in sallanmasıyla tek sesleride zillerden alınmak suretiyle çalındığı görülmektedir.

- İncelenen Halk oyunları ezgilerinde çoğunlukla kullanılan diziler Yahyalı Kerem, Müstezat daha sonra Garip dizileridir.

ÖZGEÇMİŞ

1964 yılında İstanbul'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamladı. 1985 yılında ÖYS sınavını kazanarak girdiği İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı'nın Türk Halk Oyunları Bölümünü 1990 yılında bitirdi.

1991 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel sanatlar Anasanat Dalı Musiki Sanat Dalı Türk Halk Oyunları alanında yüksek lisansa başladı. 1989-91 yılları arasında İ.Ü. Halk Müziği Topluluğu'nda saz sanatçısı olarak görev yaptı. Halen İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Halk Oyunları Bölümü'nde öğretim görevlisi ayrıca Kültür Bakanlığı Tarihi Türk Müziği Topluluğu'nda saz sanatçısı olarak görev yapmaktadır.

KAYNAKLAR

Kırklareli İl Yıllığı, 1967

KARAÇAM, Nazif - Bütün Yörelere İle Kırklareli ve İlçeleri, Yaylacık Matbaası, İstanbul, 1970

HARVARD DICTIONARY OF MUSIC -2nd Edition, 13th Printing, USA, 1981, S.513

TÜFEKÇİ, Gamze - İ.T.Ü. T.M.D.K. T.H.O. Böl., Türk Halk Müziği Ders Notları, 1989

VASILEFCU, Theodor - Folklor Crgrafic Romanefe, 1973, Bucureşti, J.C.E.Socialıfte

OKYAR, Tuncay -12/10/1992 Görüşme

OZANOĞLU, Gürhan - 9/12/1992 Görüşme

KURTIŞOĞLU, Bülent -10/12/1992 Görüşme

PERİ, Mehmet -9/10/1992 Görüşme

PERİ, Naci -9/10/1992 Görüşme

PERİ, Sami -9/10/1992 Görüşme